

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และลำปาง ได้แยกรูปแบบของการศึกษาโดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วยพนักงานของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงราย สาขาเชียงใหม่ (เชียงราย) สาขาแม่สาย สาขาเชียงแสน สาขาเชียงของ สาขาอ้อยบ้านดู่ สาขาอ้อยเวียงชัย สาขาพะเยา สาขาลำปาง สาขา นาก่วม (ลำปาง) และสาขาสบปราบ จังหวัดลำปาง โดยวิธี Random Sampling ตามสัดส่วนของพนักงานแต่ละสาขาเพื่อให้ได้ตัวอย่างจำนวน 114 คน

3.2 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จำกัดขอบเขตพฤติกรรมการบริโภคออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) การบริโภคสินค้าคงทน (Durable goods) เช่น ด้านที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เป็นต้น
- 2) การบริโภคสินค้าไม่คงทน (Non-durable goods) เช่น ด้านอุปโภค บริโภคส่วนตัว เป็นต้น
- 3) การบริโภคสินค้าบริการ (Service goods) เช่น ด้านการรักษาพยาบาล การพักผ่อน นันทนาการ การศึกษา การเลี้ยงชีพ และอื่นๆ เป็นต้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และเห็นว่ามีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำ

ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามได้ แบบสอบถามดังกล่าวประกอบไปด้วยรายละเอียด 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานธนาคาร จะสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ทำงานในธนาคาร สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน งานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ ระดับการศึกษา สถานภาพภายในครอบครัว ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน จำนวนบุตร ยานพาหนะที่ใช้ในปัจจุบัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกคำตอบ และอีกส่วนหนึ่งเป็นคำถามที่ให้รายละเอียดของคำตอบเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรายได้ของท่านและบุคคลอื่นในครอบครัว เป็นการสอบถามเกี่ยวกับรายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือน รายได้พิเศษอื่น ๆ ได้แก่ โบนัส รายได้จากบุคคลอื่นภายในครอบครัว เป็นต้น

ตอนที่ 3 การใช้ซื้อสินค้า อุปโภค บริโภค ที่อยู่อาศัย และค่าใช้จ่ายทั่วไปเปรียบเทียบกับระหว่างช่วงก่อนวิกฤต กับหลังการเกิดวิกฤต รวมทั้งหมด 7 หัวข้อใหญ่

ตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพพนักงานธนาคารในภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยจะพูดถึงเรื่องความมั่นคง ผลตอบแทนที่ได้รับสวัสดิการที่ธนาคารมีให้และในภาวะวิกฤตเช่นนี้ ธนาคารควรให้การช่วยเหลือกับพนักงานอย่างไรบ้าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลดังนี้ คือ จากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามผู้บริโภคที่เป็นพนักงานของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงราย สาขาแม่จันแม่กรณ์ (เชียงราย) สาขาแม่สาย สาขาเชียงแสน สาขาเชียงของ สาขาออยบ้านดู่ สาขาออยเวียงชัย สาขาพะเยา สาขาลำปาง สาขานาก่วม (ลำปาง) และสาขา สบปราบ จังหวัดลำปาง

การสุ่มตัวอย่างโดยวิธี Random Sampling ตามสัดส่วนของพนักงานแต่ละสาขาเพื่อให้ได้ตัวอย่าง ทั้งหมดจำนวน 114 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสมบูรณ์แล้ว ได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปบันทึกหรือลงรหัสข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ประกอบด้วยสถิติดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หามูลค่าการใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ย ในการใช้จ่ายบริโภคสินค้าชนิดต่าง ๆ ตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคทั้ง 3 ประเภท
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายบริโภคสินค้าในแต่ละหมวดตามการแบ่งประเภทของสินค้าทั้ง 3 ประเภท กับรายได้ของพนักงานธนาคารที่มีอยู่ โดยใช้หลักการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

$$\text{จากสมการ } C = a + b_i Y, \quad i = 1, \dots, 3$$

C = การใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวด

a = การบริโภคในส่วนที่ไม่แปรผันตามรายได้ คือ ส่วนที่เป็นค่าคงที่ (autonomous consumption)

b_i = Marginal Propensity to Consume (MPC)

Y = Disposable Income

$i = 1$ คือ สินค้าคงทน

$i = 2$ คือ สินค้าไม่คงทน

$i = 3$ คือ สินค้าบริการ

นอกจาก MPC จะหาได้จากสมการเส้นตรงดังกล่าวแล้ว ยังสามารถหาได้จากสมการต่อไปนี้

$$\Delta Y = \Delta C + \Delta S$$

การเปลี่ยนแปลงในการบริโภคหรือการเพิ่มขึ้นในการบริโภค หากเพิ่มน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น (เพราะจะทำให้การออมเพิ่มขึ้น) หรือ $\Delta C < \Delta Y$ เสมอตราบใดที่ ΔY มีค่าเป็นบวก

3. วิเคราะห์แนวโน้มการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจากเงินรายได้ (Average Propensity to Consume : APC)

$$APC = \frac{C}{Y}$$

C = การใช้จ่ายอุปโภคบริโภค
Y = รายได้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University